

Wat het *hooren* aangaat, de bedoeling in Hand. IX : 7 is, dat de mannen het *geluid* der stem hoorden, terwijl in Hand. XXII : 9 wordt gezegd, dat zij niet hoorden wat gesproken werd, d. i. de *klanken* niet verstonden. Tegenstrijdigheid is hier dus niet.

A. J. H.

J. E. T. te A. — Onzes inziens worden onder Gods zonen in Gen. 6 : 4, die de dochteren der menschen aanzagen, enz., de *engelen* bedoeld. De engelen worden o.a. in Job 1 : 6, 2 : 1 en 37 : 7 zonen Gods genoemd. (Zie ook Dan. 3 : 25.) In de drie Schriftuurplaatsen uit Job staat in de Statenvertaling *kinderen*; dit moet echter naar het oorspronkelijke *zonen* zijn; alle nieuwe vertalingen in alle talen hebben het in drie plaatsen gebruikte woord door zonen vertaald. Er is sprake van kracht; daarom *zonen*, krachtige helden, dienaars. Ondanks de opmerking, over deze schriftuurplaats in een der laatste artikelen „Van de Voleinding” in De Heraut gemaakt, blijven wij vasthouden aan de meening, dat hier *engelen* bedoeld worden.

Ten eerste op grond van de mededeeling in Gen. 6 : 4, waar het ingaan van Gods zonen tot de dochteren der menschen wordt opgegeven als oorzaak van de geboorte van reuzen; werkelijk *lichamelijke* reuzen. De *geweldigen* zien het levenslicht, niet doordat geloovigen zich met ongelovigen verbonden, (dit zou *zulke* gevolgen niet hebben, al heeft het andere, geestelijk droeve gevolgen,) maar omdat schepselen van een andere orde, de engelen zich in verbinding stellen met de menschen.

Ten tweede, omdat met het hier zoo even gezegde geheel in overeenstemming is met wat we lezen in Judas 6: „En de engelen, die hunnen oorspronkelijken toestand niet bewaard, maar hunne eigen woonsteden verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard; gelijk Sodom en Gomorra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze hoereerden, en ander vleesch zijn nagegaan.”

J. N. V.

L. te S. vraagt, of men uit Matth. 11 : 11 moet lezen, dat Johannes de Dooper niet in den hemel is gekomen.

Antw. — Verre van dat! Maar wat de *bedeeling* betreft nam Johannes niet de hoogste plaats in. Als arbeider, als profeet, was hij de voornaamste. Onder die van vromen geboren zijn is geen meerdere opgestaan dan hij. Want hij was de voorlooper van den Messias. Maar Johannes behoorde nog tot de oude bedeeling. En de nieuwe, die Jezus kwam oprichten, stond oneindig hooger. Het koninkrijk der hemelen, wel verworpen, maar toch in verborgenheid gekomen op deze aarde, neemt een veel hooger plaats in, dan Israël. En Johannes was wel gekomen om de komst van dit koninkrijk aan te kondigen, maar hij behoorde er zelf niet bij. De minste in het koninkrijk der hemelen op aarde was dus meerder dan hij, niet als persoon, maar als behorende tot zooveel verhevener bedeeling. — Dit is tevens een bewijs voor de waarheid, die zoo vaak weersproken wordt, dat er een aanmerkelijk verschil is tusschen de geloovigen van den ouden dag en de geloovigen van nu; niet, wat den godzaligen wandel betreft, maar wat de plaats aangaat, die zij innemen naar Gods gedachten.

J. N. V.

VARIA.

Droevig.

Wilt gij bemind zijn, — zoek de liën te streelen;
Visch uit, wat naar hun smaak is, disch dat op;
Laat uw viool hun liefste wijsjes spelen;
Vermaak hen door vertoon van luchtkasteelen;
En 't lukt. — Doe beter, en ge krijgt den schop.

A. J. H.

DE POORT DER WOESTIJS.

In ons Bijblad werd onlangs over Tripoli geschreven, en er op gewezen, dat het door de Italianen begeerde land grootendeels woestijn en steppe is, doch met een aantal vruchtbare oasen; dat in ouden tijd de Romeinen er een kolonie hadden, die niet zonder beteekenis was, en dat het land bij goede besproeiing ook in de toekomst wel weer goed kan worden, evenals dat geschiedt met Algiers, Tunis en Egypte.

Dezer dagen lazen we, wat een Duitscher, ERNST VON HESSE-WARTEGG, die vele jaren in Tripoli woonde, over het land schrijft, een bericht, dat in denzelfden geest spreekt, en tal van belangwekkende bijzonderheden geeft. Aan zijn beschrijving is het volgende grootendeels ontleend.

Tripoli is honderd millioen K.M² groot, dat is dertig maal Nederland. Dat het van alle Turksche landen het laatst door de Europeesche mogendheden wordt begeerd, heeft zijn grond hoofdzakelijk daarin, dat men het beschouwt als een zandwoestijn, die de moeite van het nemen niet waard was. Doch die zandwoestijn valt mee. Dat weet men in Europa niet, want de Turksche regeering is er niet op gesteld, dat onderzoekingsreizigers in het binnenland doordringen, en daar hebben ze wel reden voor. Ook de karavanenweg, die reeds lang vóór den Romeinschen tijd door de Feniciërs werd gebruikt voor hun tochten door de woestijn, en die nog altijd de hoofdweg is voor het verkeer met den Soedan, wordt zelden door een Europeaan betreden. De Bedoeïenen aan de kust maken het de reizigers lastig, en vooral de wilde Toearegs van de woestijn plunderen zonder genade den vreemdeling uit. Daarom weet men in Europa zoo weinig van Tripoli.

Het is waar, dat langs de kusten der Middellandsche Zee uitgestrekte stukken woestijn liggen, waar het gele zand in bijna even sterke golfbeweging is als het blauwe water der zee, doch achter die duinenreeks ligt een geheele rij van vruchtbare oasen, waarvan de voornaamste, wel 5000 H.-A. groot, de hoofdstad van Tripoli omringt en een paradijs van schoonheid is. Meer dan rijk is daar de plantengroei. De lezer denke zich een woud van hoog opgaande dadelpalmen, beladen met goudgele vruchten. Tusschen de stammen van die palmen staat het vol met vruchtboomen der warme landen, vijgen, olijven, citroenen, sinaasappelen, waarboven de palmen met hun hooge kruinen wuiven. Tusschen die vruchtboomen groeien weer heesters, besseboomen, granaatappelen en andere. En ten slotte is de grond met weelderig gras begroeid, zoodat men vier verdiepingen van plantengroei boven elkaar heeft. Op sommige plaatsen is echter geen bosch, daar heeft men tuinen met onze Europeesche groenten of korenvelden.

Al die vruchtbaarheid wordt onderhouden door de bronnen, die uit den grond ontspringen, en hun water ver in 't rond verspreiden.

Er zijn intusschen streken aan den rand der oase, waar de bronnen het water niet meer kunnen brengen. Daar is echter de bodem even goed, en de inwoners hebben een eigenaardig middel bedacht om daar ook boomgaarden aan te leggen. Ze weten, dat de grond in de diepte voldoende vochtigheid heeft, en daarom hebben ze bekkens uitgegraven van eenige Meters diep, en daar boomen geplant. Daar moet alzoo een voorbijganger, die een sappige vrucht begeert, zich over den rand bukken.

Heel wat menschen wonen in deze en de andere oases; de Berbers, de oorspronkelijke bevolking, in armoedige hutten; de Arabieren nog altijd evenals hun voorouders in donkere tenten. Voorts wonen er veel Joden. De schrijver bezocht in de oase voor de stad Tripoli een uitsluitend Joodsch dorp met duizend inwoners, die daar hun synagoge, hun school, hun rabbijn hadden evenals overal, en trouw leefden naar de vaderlijke gebruiken.

Twee dagreizen verder naar 't Zuiden strekt zich een

laag gebergte uit, de voortzetting van het Atlasgebergte uit Marokko, Algiers en Tunis. Ook in de breede dalen tusschen die bergreeksen zijn dergelijke oases als bij de kust, zelfs tot vrij hoog in 't gebergte, rijk voorzien van palmen en ooftboomen. Eigenaardige woningen vond de schrijver daar. Ten deele wonen de Berbers er in steenen huizen, dicht ineengebouwd tegen de helling der bergen, maar waar men meer in de vlakke komt, wonen de inboorlingen als holbewoners. Ze graven een gat in den grond, tien Meter wijd en tien Meter diep. Die ruimte is de gezelschapszaal en de werkplaats. En van daaruit gaan gangen den grond in naar de slaapkamers der afzonderlijke gezinnen, waar ook het vee zijn nachtverblijf vindt. Een deur of enkel een gordijn sluit die gangen af. Elk van die kraters staat onder de heerschappij van den oudste der familie, en verscheiden kraters samen onder die van een sheik, die aan den gouverneur van Tripoli verantwoordelijk is. Ook daar zijn verscheiden van die onderaardsche dorpen door Joden bewoond, die hun synagoge eveneens in den grond hebben.

Aan den voet van dat gebergte strekt zich een groote vlakke uit, die geen woestijn kan heeten, al brengt ze niet veel op. 't Is een steppe, die door de winterregens tot vruchtbaarheid komt, maar door den zomer geheel uitdroogt. Gras groeit daar in winter en voorjaar, zoodat herders er hun bedrijf kunnen hebben. Die steppe heeft echter een vruchtbaeren bodem, zoodat men er slechts kunstmatige bronnen behoeft te maken, om de steppe te veranderen in een reeks van oases. En dat is niet zoo moeilijk. In de diepte is wel water; door het slaan van Nortonputten heeft men in Algiers op vele plaatsen kunstmatige bronnen verkregen, die evenals de natuurlijke altijd vloeien. Waar het land te vlak is, komt het water niet uit zichzelf naar boven; daar zou men dus het Amerikaansche middel moeten toepassen, het plaatsen van windmolens of stoommachines.

Dat in deze gedachte niets overdrevens ligt, leert de geschiedenis. Men vindt overal in het land verspreid de overblijfselen van tal van Romeinsche en Fenicische steden, burchten en waterleidingen. Die zouden er niet bestaan hebben, zoo de bodem niets anders was geweest dan het dorre woestijnzand.

De stad Tripoli is al zeer oud. Ze is gesticht door de Feniciërs, die reeds duizend jaar vóór de Romeinen de heerschappij hadden op de Middellandsche Zee. De Romeinen noemden de stad Oea, en het land noemden ze Tripolis.

Driestedenland, naar de drie voornaamste steden. (Vergelijk in den Bijbel Dekapolis, Tienstedenland.) De moskeeën, de stadsmuren, de forten, het paleis van den stadhouder zijn grootendeels gebouwd van den afbraak der oude Romeinsche gebouwen. De stad heeft nauwe straten en heeft met haar

schilderachtige gebouwen geheel het voorkomen van een Oostersche stad. In het midden staat nog een triomfboog van den Romeinschen keizer Marcus Aurelius; het gebouw is wat verzakt, doch nog zoo sterk en hecht, dat een bankier er tegenwoordig zijn zaken drijft.

De schrijver wil niets weten van Turksche onverdraagzaamheid of wanbeheer. Op de drukke marktdagen, zoo

vertelt hij, komen de bewoners der oasen, en zelfs velen van de woestijn; donkere mannen uit Fezzan, met dolk, pistool, zwaard en geweer gewapend; zwarte Negers uit den verren Soedan, Berbers uit de gebergten, zwerfende Arabieren uit de vlakke, en daartusschen bewegen zich geheel in 't wit gehulde vrouwen en meisjes uit de stad, Joden, Turken, Malteezen, Europeanen van alle natien. Op de ruime marktplaatsen aan het strand der zee krioelen die allen in broederlijke eendracht door elkaar, zonder dat de eene den ander minacht of onderdrukt. Neen, wat het beheer betreft, zegt hij, mogen de Turken gerust geprezen worden. Voor den vooruitgang van het land echter zou hij wenschen, dat de kolonie in Europeesche handen kwam; waar thans een millioen menschen woont, zouden gemakkelijker tien millioen hun bestaan vinden. 't Is alleen noodig, dat de draad der historie weer aangeknoopt wordt, waar de Vandalen die in de vijfde eeuw met ruwe hand hebben doorgescheurd.

En dan vertelt de schrijver aan 't slot een treffende geschiedenis, die hij daar verleden jaar bijwoonde. Het had in maanden niet geregend; het koren kwijnde, de voorraad van een vorig jaar was verteerd, en bij duizenden kwamen de buitenlui naar de stad, om den hongerdood te ontvluchten. Overal zag men ongelukkigen op de straten liggen, uitgeput van gebrek. Toen gingen de priesters van de Moskeeën groote processies houden; godsdienstige gezelschappen met roode en groene vlaggen, kooplieden, ambtenaren, officieren, de gouverneur, allen namen er aan deel. Zingend en biddend wandelde men van den eenen regenput naar den anderen, en trok aan de kettingen, waaraan de waterremmers hangen. En zie! den volgenden morgen was de hemel dicht bewolkt; het druppelde, het regende, het stroomde op de platte daken der stad, en de regenputten werden gevuld. Maar het regende ook op de honderdduizenden palmboomen buiten de stad, op de vruchtboomen en de korenvelden. Tot ver in het Zuiden op de bergen regende het; de uitgedroogde rivierbeddingen vulden zich met water en brachten het ver in de steppe. Twee dagen lang duurde de regen, en den derden morgen scheen de zon op een heerlijken plantengroei, zoo weelderig als men maar wenschen kon. De oogst was gered. En met den regen was er weer moed gekomen in de harten der inboorlingen. Ze hadden gezien, dat Allah het gebed verhoorde.

Inderdaad, zou God niet menigmaal de gebeden verhooren, die, zooals Bettex het uitdrukt, onder een verkeerd adres tot Hem worden opgezonden? Helaas ze wandelen in de schemering, de Mohamedanen, en ze zijn zóó overtuigd, dat hun schemerlicht het Goddelijk licht is, dat ze niet willen hooren van Hem, die het Licht der wereld is. Maar God blijkt ook voor hen te wezen de Alontfermende, de Albarhartige,

zooals zij het zeggen. Hij geeft regen en vruchtbare tijden en vervult de harten met spijs en vrolijkheid.

Mochten wij, die Christenen heeten, ook wat beter leeren, regen en vruchtbare tijden van Hem te verwachten.

A. L.

De haven van Tripoli.